



УДК 811.161.2'373.23(477.42)

DOI 10.35433/philology.2 (90).2019.69-75

### ТРИЛЕКСЕМНІ АНТРОПОНІМНІ ФОРМУЛИ В ПАМ'ЯТКАХ ЖИТОМИРЩИНИ XVI – XVII СТ.

Л. В. Ящук\*

У статті звернуто увагу на те, що в староукраїнській антропонімійній системі не було якоїсь норми в способах і засобах ідентифікації: одна й та сама особа могла бути іменована як однолексемно, так і за допомогою антропонімних формул (дво-, три-, чотири- й багатолексемних). У XVI – XVIII ст. в Україні дволексемний спосіб ідентифікації особи поширився на все населення, а трилексемний був специфічним лише в іменуванні вельможних осіб (С.М. Пахомова), тобто в українській антропонімії в кількісному складі антропонімної формули проявлялося соціально-майнове становище особи. Мета нашої розвідки – проаналізувати в антропоніміконі Житомищини XVI–XVII ст. компонентний склад трилексемних чоловічих антропонімних формул простолюдинів і шляхти.

Вивчення таких іменувань актових книг Житомищини зазначеного періоду засвідчило, що трилексемні чоловічі антропонімні формули становлять лише 4,15 % від усіх чоловічих іменувань і вживаються переважно для називання представників вищих верств населення. Склад таких формул в іменуваннях простих людей і привілейованих верств різний. В ідентифікації соціальної верхівки найпоширеніша трилексемна формула "ім'я + патронім + прізвищева назва – відтопонімне означення на **-ск(ий)**, **-ук(ий)**, **-зк(ий)**" (184 іменування із 320 усіх трилексемних АФ шляхти, що становить 61,3 %). У називанні простолюдинів найбільш поширені антропонімні формули з патронімами, коли перші два компоненти – "ім'я + патронім на **-енк(о)**, **-ович / -евич**", а третій – прізвищева назва: а) назва особи за професією, заняттям, б) відапелятивне ім'я чи прізвисько; рідше в) патронім, г) назва особи за місцем походження або проживанням чи етнічною належністю (45 із 60 трилексемних іменувань простолюдинів, що становить 75 %).

**Ключові слова:** антропонімікон, способи і засоби ідентифікації, чоловічі іменування, антропонімна формула.

\* кандидат філологічних наук, доцент,  
доцент кафедри української мови  
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)  
lesjajashhuk@ukr.net  
ORCID: 0000-0003-4314-0807

## THREE-WORD ANTHROPONYMIC FORMULAS IN THE MONUMENTS OF THE ZHYTOMYR REGION OF THE 16<sup>TH</sup> – 17<sup>TH</sup> CENTURIES

Yashchuk L. V.

*In this article we paid attention to the fact that in the old Ukrainian anthroponymic system there were no any norms in the ways and means of person's identification: the same person could be named by one word and by the anthroponymic formulas (two, three, four- and multi-word) at the same time. In the 16<sup>th</sup> – 18<sup>th</sup> centuries in Ukraine, two-word method of identifying a person was extended to the whole population, and a three-word one was restricted to naming noble persons (S. M. Pakhomov), so social status of the person is reflected in the Ukrainian anthroponymic formulas. The purpose of the research is to analyze in the anthroponymicon of the Zhytomyr region of the 16<sup>th</sup> – 17<sup>th</sup> centuries component composition of three-word male anthroponymic formulas of common people and the nobility.*

*The research of such names in the Zhytomyr region act books of the indicated period confirms that three-word male anthroponymic formulas amount 4,15% of the number of male naming and are used to denote representatives of higher classes. The composition of the formula in naming ordinary people and privileged layers is different. In the identification of the nobility the most common is a three-word formula "name + patronymic + surname – the attributive name from a toponym ending in **-sk(yj)**, **-ck(yj)**, **-zk(yj)**" (184 naming of 320 three-word AF of the noble, which amounts to 61,3%). When naming common people, the most popular is an anthroponymic formula with a patronymic, where the first two components are – "name + patronym ending in **-enk(o)**, **-ovich / -evich**", and the third component is a surname: a) the name of the person according to the profession, occupation, b) an appellative name or a nickname; less often c) patronymic, d) the name of the place of residence or ethnic identity (45 out of 60 three-word names of commoners which comprises 75%).*

**Keywords:** *anthroponymicon, ways and means of identification, male naming, anthroponymic formula.*

### **Постановка наукової проблеми.**

У староукраїнській антропонімічній системі, яка не мала сталої та чітко окресленої структури, використовувалися різні способи й засоби іменування особи [7: 101]. Питання класифікації такого матеріалу розглядали Р.Й. Керста, Р.І. Остап, С.Є. Панцьо, С.М. Пахомова, І.Д. Сухомлин, І.Д. Фаріон, М.Л. Худаш та інші, наслідком чого є значний науковий доробок у цій царині.

Українські чоловічі найменування XVI ст. Р.Й. Керста поділяє за кількістю компонентів на одночленні, двочленні, тричленні й описові [3: 11–40]. М.Л. Худаш виокремлює три групи найменувань, залежно від особливостей словесних засобів,

використовуваних у писемних пам'ятках для ідентифікації особи: 1) власне антропонімічні (одно-, дво-, три- й чотиричленні); 2) апелювативні – дають лише апелювативне окреслення людини, не називаючи її за власними особовими назвами; 3) мішані, або антропонімічно-апелювативні, – поєднують особові назви людини й відповідні апелювативні окреслення [7: 110–147]. Такого ж принципу класифікації способів і засобів ідентифікації особи дотримуються Р.І. Остап (для групування антропонімічного матеріалу "Реєстру Війська Запорозького 1649 року"), М.І. Сенів (у дослідженні різноманітних способів документальної ідентифікації жінки в

Україні XIV – XVIII ст.) [4: 505–512; 6: 160–200].

#### **Аналіз останніх публікацій.**

Польська дослідниця І. Митнік, аналізуючи антропонімію Волині XVI – XVIII ст., окремо розглядає способи ідентифікації чоловіків: шляхти (князів, панів і бояр) і міщан з селянами, як українських, так і польських; описує особливості ідентифікації жінок [9: 335–360].

Соціальна навантаженість особових назв, наголошує С.М. Пахомова, проявляється в українській антропонімії на синтаксичному рівні, тобто в кількісному складі компонентів антропонімної формули. При цьому йдеться про типовість, масовість вказаного явища: у XVI–XVIII ст. дволексемний спосіб ідентифікації особи поширився на все населення, а трилексемний став специфічним лише в ідентифікації вельможних осіб [5: 192]. І хоча в староукраїнській мові зовні більшість прикладів трилексемних формул нагадує сучасну східнослов'янську антропонімну формулу (далі – АФ) *особове ім'я + по батькові + прізвище*, проте "третій компонент у таких антропосполученнях у цей період ще не набув ознак спадкового іменування, яке в незмінній граматичній формі поширюється на всіх членів родини й повторюється в такому вигляді в кількох поколіннях сімей" [5: 191].

**Мета й завдання нашої статті** – проаналізувати в антропоніміконі Житомирщини XVI – XVII ст. компонентний склад трилексемних чоловічих антропонімних формул; звернути увагу на їхнє поширення в ідентифікації простолюдинів і шляхти.

У науковій праці послуговуємося статистичним та описовим методами (зокрема прийомами інвентаризації й систематизації мовних одиниць), і

також використовуємо прийоми словотвірного та семантичного аналізів.

#### **Виклад основного матеріалу.**

Антропонімійний матеріал, виявлений у рукописних та опублікованих писемних пам'ятках Житомирщини XVI – XVII ст., свідчить, що через відсутність усталених антропонімичних норм одна й та сама особа в актових документах Житомирщини XVI – XVII ст., як і в усій Україні цього періоду, могла бути іменована по-різному. Важливу роль в ідентифікації відіграло соціальне становище особи. Виходячи з цих особливостей і враховуючи описані підходи до класифікації антропонімів, виділяємо два способи іменувань, запропонованих М.Л. Худашем: а) власне антропонімійні; б) мішані, або антропонімійно-апелятивні [8: 25–59].

У досліджуваних актових книгах виявлено 380 власне антропонімійних трилексемних іменувань (4,15 % від усіх, 9160 іменувань), із них 320 ідентифіковано шляхту (84,2 % від усіх трилексемних іменувань), а 60 – простолюдинів (15,8 %).

М.Л. Худаш, а за ним і Р.І. Остах трилексемні найменування поділяють на два різновиди: 1) іменування з патронімами; 2) іменування без патронімів [7: 134; 4: 509]. Цей підхід використовуємо і в наших студіях, розглядаючи окремо іменування представників вищих і нижчих верств населення, які відрізняються своїм компонентним складом.

З-поміж трилексемних антропонімних формул з патронімами, які називають шляхту (260 іменувань = 81,25 % від трилексемних АФ соціальних верхів), виділено такі:

1. Ім'я + патронім на **-ич**, **-ович** / **-евич** + прізвищева назва (далі – ПН) – відтопонімне означення на **-ск(ий)**, **-цк(ий)**, **-зк(ий)**: "то(т) Гри(д)ко Нелепови(ч) Ле(в)ковски(ч)... до двора его Левкови(ч)" (1586 ЖК 1: 210); Дмитра а Я(ч)ка Дьяконовичо(в)

Невмири(у)кихъ (1586 ЖК 1: 208 зв.); па(н) Ива(н) Семенови(ч) Счение(в)ски(у) (1618 ЖК 7: 810). Кількісно такі найменування переважають над усіма іншими (184 іменування = 57,5 % від усіх трилексемних іменувань шляхти), пор.: у білоруській антропонімії трилексемні антропоніми цього типу становлять 13,6 % [1: 302]. Як виняток, у ролі другого компонента цієї АФ в ідентифікації панів виступає патронім із суфіксом **-енк(о)** (лише 2 фіксації): пн~а Ан̄дрєя Саве(н)ка Невмири(у)кого (1680 ОК 15, 1: 355 зв.), пану Ку(з)ме Ко(н)дратовичу Пострыгаче(н)ко(м) (1605 ДМВН: 48).

2. Ім'я + патронім на **-ич, -ович / -евич** + ПН – відапелятивне ім'я чи прізвисько: па(н) Меле(х) Васи(л)єви(ч) Бара(н) (1595 ЖК 4, 1: 8); кн~зи А(н)др-я Тимоф-євича Капусты (1565 ТУ: 113); пана Ва(у)лава Ма(р)кевича Шавула (1651 ЖК 14: 288).

3. Ім'я + патронім на **-ич, -ович / -евич** + патронім на **-ич, -ович / -евичу** функції ПН: пн~а Фило(н) Богушеви(ч) Гу(л)кеви(ч) (1630 ЖК 8: 496 зв.); пн~а Федора Миха(у)ловича Чеховича (1605 ДМВН: 88); пн~ь Я(у)ко Дми(т)рови(ч) Бутови(ч) (1586 ЖК 1: 186 зв.).

4. Ім'я + ім'я батька (діда або, можливо, й давнішого предка) + патронім на **-ич, -ович / -евичу** функції ПН: пану Алекса(н)дрови Лєєви Тиш̄кевичови (1643 ЖК 10: 279); "пана Лю(д)вика Ллизара Во(л)чкєвича...j(т)ца его небощика Адама Ллизара Вол̄чкєвича" (1630 ЖК 8: 456 зв.), пор.: па(н) Ллиза(р) Во(л)чкови(ч) (1587 ЖК 1: 306).

До цієї групи зараховано й АФ "ім'я + ім'я + ПН – відтопонімне означення на **-ск(ий), -цк(ий), -зк(ий)**", у яких другим компонентом є особова назва батька не в патронімічній формі: пн~а Семена Дени(с)ка Ма(т)фее(в)ського (1585 ЖК 1: 84); "неякого(с) Яна Ј(л)бри(х)та

Собо(у)кого, яко сына або пото(м)ка Ј(л)бри(х)та Собоцкого" (1617 ЖК 7: 51).

Іноді у функції другого чи третього компонента використовуються словотвірні дублети: пн~а Адама **Ллизаровича** Во(л)чкєвича (1595 ЖК 4, 1: 24 зв.) / па(н) Ада(м) **Ллиза(р)** Во(л)чкєви(ч) (1595 ЖК 4, 1: 28 зв.); па(н)у Алекса(н)дру Григо(р)євичу **Вороничу** (1585 ЖК 1: 86 зв.) / па(н) Алекса(н)дро Григо(р)єви(ч) **Ворона** (1585 ЖК 1: 88 зв.), що, очевидно, пов'язано з намаганням писаря передати патронімічне значення антропонімів.

Змінений порядок компонентів у найменуваннях з патронімами трапляється рідко: "небо(ж)чика пн~а Яна Дорогоста(у)ського Кухмистровича, j(т)ца его м(л) пн~а Па(в)ла Дорогоста(и)ського" (1600 ЖК 4, 1: 73).

В ідентифікації представників нижчих верств населення також трилексемні чоловічі антропонімі формули з патронімами (45 іменувань = 75 % усіх трилексемних АФ простолюдинів), які мають такий вигляд:

1. Ім'я + патронім на **-енк(о), -ович / -евич** + ПН – назва особи за професією, заняттям: Ку(з)му Фу(р)сен̄ька Бо(р)тника (1630 ЖК 8: 660 зв.); Панаса Васеле(н)ка Стре(л)ца (1643 ЖК 10: 280).

2. Ім'я + патронім на **-енк(о), -ович / -евич** + ПН – відапелятивне ім'я чи прізвисько: Івана Кириче(н)ка Бов̄суна (1630 ЖК 8: 686); Ма(л)ко Федорови(ч) Серєда (1586 ЖК 1: 194); Ј(с)тап̄ Миш̄кович̄ Гла(д)ки(у) (1630 ЖК 8: 291). Ці дві групи трилексемних іменувань найпоширеніші (50 %), як і в ідентифікації козаків "Реєстру..." [4: 509].

3. Ім'я + патронім на **-енк(о), -ович / -евич** + патронім на **-енк(о), -ович / -евичу** функції ПН: Гри(у)ка Данилен̄ька Ме(л)ниче(н)ка (1643 ЖК 10: 280); Давида Е(в)химовича

Хилевича (1606 ЖК 4: 399 зв.);  
Павель Степановичъ Русаковичъ  
(1595 АЮЗР 6, 1: 247).

4. Ім'я + патронім на **-ович / -евич**  
+ ПН – назва особи за місцем  
походження чи проживанням чи  
етнічною приналежністю: Федоро(м)  
Лукашевичо(м) Случанино(м) (1586  
ЖК 1: 182), Миха(у)ло Разеви(ч)  
Татару(н) (1585 ЖК 1: 76).

У досліджуваному антропоніміконі  
трапляються словотвірні дублети  
другого й третього компонентів в  
іменуваннях однієї особи: Івану  
**Покотиловичу** Петиго(р)ско(му)  
(1589 ЖК 3: 8) / Івана **Покотила**  
Петиго(р)ско (1589 ЖК 3: 8) /  
Ива(н) Петигоре(у) (1589 ЖК 3: 9).  
Деякі антропонімічні формули з  
патронімами відзначаються змінним  
порядком компонентів: Лу(к)я(н)  
Сушко Семенови(ч) (1606 ЖК 4: 373  
зв.); Стары(у) Авра(м) Семенови(ч)  
(1609 ДМВН: 130).

Трилексемні іменування без  
патронімів представлені менш  
виразно порівняно з попередніми. Це  
підтверджують і дослідження  
М.Л. Худаша та Р.І. Остаха [7: 136–  
137; 4: 509]. На Житомирщині XVI –  
XVII ст. в ідентифікації шляхти  
наявна трилексемна антропонімна  
формула без патронімів "ім'я + ПН –  
відапелятивне ім'я чи прізвисько +  
ПН – відтопонімне означення  
на **-ск(ий), -цк(ий), -зк(ий)**" (18,75 %):  
пн~а Івана Проскуры-Суца(н)ско(г)о  
(1585 ЖК 1: 90); па(н) Лле(х)но  
Че(р)ка(с) Еры(н)ски(у) (1584 АЖМУ:  
71); пана Стани(с)лава Души-  
Подорецко(го) (1643 ЖК 10: 73 зв.).  
І.В. Єфименко такі ПН феодальної  
верхівки суспільства називає  
подвійними, оскільки в них  
"відбивалися найменування двох  
маєтків або схрещення двох родів"  
[2: 15]. Другий і третій компоненти  
цих іменувань можуть  
переставлятися: пань Дејнизи(у)  
Высо(у)ки(у) Че(р)кась (1643 ЖК 10:  
287), па(н) Федо(р) Сушъча(н)ски(у)  
Проскура (1630 ЖК 8: 715 зв.).

Ідентифікація однієї особи  
утвореннями на **-ск(ий) / -ович**  
наштовхує на думку, щомаямо справу  
не з відтопонімними означенням  
особи, а з патронімними назвами: Я(н)  
**Вецко(в)ски(у)** Во(у)товски(у) (1584  
АЖМУ: 73) / Я(н) **Ве(н)цковичъ**  
Во(т)ковски(у) (1584 АЖМУ: 82) /  
Я(н) **Вецковичъ** (1584 АЖМУ: 98).

Трилексемні іменування без  
патронімів у називанні нижчих  
верств суспільства наявні у вигляді  
формули "ім'я + відапелятивне ім'я чи  
прізвисько + назва особи за  
професією, заняттям": Івана  
Ще(р)бину Коле(с)ника (1605 ЖК 4:  
135); Уласа Порошка Слюсара (1630  
ЖК 8: 660); Яцъкови Ко(в)ко(в)цови  
Ковалови (1643 ЖК 10: 105). Це один  
із засобів документальної  
ідентифікації ремісників та різних  
категорій служилого населення [7:  
137]. Антропонім Ива(н) Мни(х)  
Пасту(х) (1647 ЖК 12: 45 зв.) містить  
одночасно дві назви за професією, які  
можна суміщати: одна вимагає  
підготовки, друга – ні.

**Висновки та перспективи  
подальших досліджень.** Отже,  
трилексемні чоловічі найменування в  
пам'ятках Житомирщини XVI–XVII ст.  
становлять лише 4,15 % від усіх  
іменувань і вживаються переважно  
для називання вищих верств  
населення. Аналіз компонентного  
складу засвідчив, що в ідентифікації  
соціальної верхівки найпоширеніша  
трилексемна АФ "ім'я + патронім +  
ПН – відтопонімне означення  
на **-ск(ий), -цк(ий), -зк(ий)**" (61,3 %  
від усіх трилексемних іменувань  
шляхти, тобто 184 іменування із 320).  
В ідентифікації простолюдинів  
найбільш уживані антропонімічні  
формули з патронімами, коли перші  
два компоненти – "ім'я + патронім  
на **-енк(о), -ович / -евич**", а третій –  
ПН: а) назва особи за професією,  
заняттям, б) відапелятивне ім'я чи  
прізвисько; рідше в) патронім, г)  
назва особи за місцем походження  
або проживанням чи етнічною

приналежністю (75 % від усіх трилексемних АФ простолюдинів, тобто 45 іменувань із 60). На перспективу залишається детальне зіставне вивчення трилексемних іменувань Житомирщини на подальших часових зрізах.

#### **УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ ДЖЕРЕЛ**

АЖМУ – Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст. (1582–1588 pp.) / підг. до вид. М. К. Бойчук. Київ : Наукова думка, 1965. 191 с.

АЮЗР – Архив Юго-Западной России, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов. Киев, 1859–1914 (перша цифра означає частину, друга – том).

ДМВН – Ділова мова Волині і Наддніпрянщини XVII ст.: зб. акт. док. / підг. до вид. В. В. Німчук та ін. Київ : Наукова думка, 1981. 316 с.

ЖК 1 – Актова книга Житомирського городського суду (1582–1588 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 1. 367 арк.

ЖК 3 – Актова книга Житомирського городського суду (1598–1773 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 3. 1250 арк.

ЖК 4 – Актова книга Житомирського городського суду (1605–1606 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 4. 448 арк.

ЖК 7 – Актова книга Житомирського городського суду (1617–1618 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 7. 1451 арк.

ЖК 8 – Актова книга Житомирського городського суду (1630 p.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 8. 939 арк.

ЖК 10 – Актова книга Житомирського городського суду (1643 p.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 10. 400 арк.

ЖК 12 – Актова книга Житомирського городського суду (1647–1648 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 12. 115 арк.

ЖК 14 – Актова книга Житомирського городського суду

(1651–1652 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 11, оп. 1, од. зб. 14. 379 арк.

ЖК 4, 1 – Актова книга Підкоморського суду Житомирського повіту Київського воєводства (1584–1644 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 4, оп. 1, од. зб. 1. 208 арк.

ОК – Актова книга Овруцького городського суду (1678–1680 pp.) // ЦДІАК України. Ф. 15, оп. 1, од. зб. 1. 411 арк.

ТУ – Торгівля на Україні XIV – середина XVII ст. Волинь і Наддніпрянщина / упоряд. В. Кравченко, Н. Яковенко. Київ, 1990. 408 с.

#### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

1. Бірыла М. В. Беларуская антрапанімія : Ўласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. Мінск, 1966. 328 с.

2. Єфименко І. В. Українські прізвищеві назви XVI ст. Київ, 2003. 168 с.

3. Керста Р. Й. Українська антропонімія XVI ст. : Чоловічі іменування. Київ, 1984. 152 с.

4. Остап Р. І. Ідентифікація особи в Реєстрі. *Реєстр Війська Запорозького 1649 року : Транслітерація тексту* / підг. до друку О. В. Тодійчук (голов. упоряд.) та ін. Київ, 1995. С. 505–512.

5. Пахомова С. М. Еволюція антропонімічних формул у слов'янських мовах. Ужгород, 2012. 344 с.

6. Сенів М. І. Основні способи і засоби ідентифікації жінки в писемних пам'ятках української мови XIV – XVIII ст. *З історії української лексикології*. Київ, 1980. С. 160–200.

7. Худаш М. Л. З історії української антропонімії. Київ, 1977. 236 с.

8. Ящук Л. В. Антропонімія Житомирщини XVI – XVII ст. : дис. ... кандидата філол. наук. Житомир. 2008. 209 с.

9. Mytnik I. *Antroponimia Wołyniaw XVI – XVIII wieku*. Warszawa, 2010. 412 s.

**REFERENCES (TRANSLATED &  
TRANSLITERATED)**

1. Biryła, M. V. (1966). *Belaruskaia antrapanimiia: Ulasnyia imiony, imionymianushki, imiony pa batsku, prozvishchy* [Belarusian Anthroponymy: First names, nicknames, patronymics, surname]. Minsk: Navuka i tekhnika [inBelarusian].
2. Yefymenko, I. V. (2003). *Ukrainski prizvyshevi nazvy XVI st.* [Ukrainian surnames of the 16<sup>th</sup> century]. Kyiv [in Ukrainian].
3. Kersta, R. Y. (1984). *Ukrainska antroponimiia XVI st.: Cholovichi imenuvannia* [Ukrainian Anthroponymy of the 16th Century: Men's Names]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
4. Ostash, R. I. (1995). *Identyfikatsiia osoby v Reiestri* [Identification of the person in the Register]. *Reiestr Viiska Zaporozkoho 1649 roku: Transliteratsiia tekstu–Register of Troops of Zaporozhye (1649): Transliteration of the text*, 505–512. O. V. Todiichuk (Ed.) et al. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
5. Pakhomova, S. M. (2012). *Evoliutsiia antroponimnykh formul u slovianskykh movakh* [The evolution of anthroponymic formulas in the Slavic languages]. Uzhhorod: Vyd-vo Oleksandry Harkushi [in Ukrainian].
6. Seniv, M. I. (1980). *Osnovni sposoby i zasoby identyfikatsii zhinky v pysemnykh pamiatkakh ukrainskoi movy XIV – XVIII st.* [Main methods and means of woman identification in written monuments of Ukrainian language of XIV – XVIII centuries]. *Z istorii ukrainskoi leksykolohii–From the History of Ukrainian Lexicology*, 160–200. Kyiv: Naukova dumka [inUkrainian].
7. Khudash, M. L. (1977). *Z istorii ukrainskoi antroponimii* [From the History of Ukrainian Anthroponymy]. Kyiv: Naukova dumka [inUkrainian].
8. Yashchuk, L. V. (2008). *Antroponimiia Zhytomyrshchyny XVI – XVII st.* [Anthroponymy of Zhytomyr region of the XVI – XVII centuries]. *Candidate's thesis. Zhytomyr* [inUkrainian].
9. Mytnik, I. (2010). *Antroponimiia Wolynia w XVI – XVIII wieku* [Antroponimia of Volyn in the XVI – XVIII century]. Warszawa [in Polish].